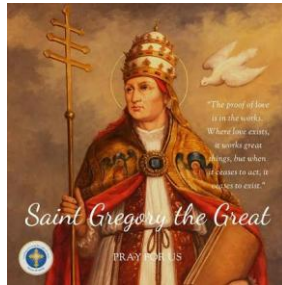

บทเทศน์และข้อคิด วันพฤหัสบดีที่ 3 กันยายน 2026
นักบุญเกรกอรีผู้ยิ่งใหญ่ (St. Gregory the Great) ศต. 6
พระสันตะปาปาและนักปราชญ์แห่งพระศาสนจักร
บทอ่านประจำวัน

1 คร 3:18-23 — “อย่าให้ผู้ใดโอ้อวดมนุษย์...ท่านทั้งหลายเป็นของพระเยซูคริสต์เจ้า”

สดด 24 — “แผ่นดินและทุกสิ่งในโลกเป็นขององค์พระผู้เป็นเจ้า”

ลก 5:1-11 — “จงแล่นเรือออกไปในที่ลึก...ตั้งแต่นี้ไป ท่านจะเป็นผู้จับมนุษย์”

“ความยิ่งใหญ่ในสายพระเนตรพระเจ้า ไม่ใช่การอยู่สูงกว่าคนอื่น แต่คือการยอมลงต่ำเพื่อรับใช้คนอื่น และกล้าแล่นออกไปในที่ลึกเมื่อพระเจ้าทรงเรียก”

หัวข้อรำพึง: “ผู้ยิ่งใหญ่ที่ไม่อยากเป็นผู้ยิ่งใหญ่”

วันนี้เราลองนึกบุญองค์หนึ่งที่มีคำว่า **“ผู้ยิ่งใหญ่ – Magnus – the Great”** ต่อท้ายชื่อ แต่เรื่องน่าทึ่งก็คือ คนที่พระศาสนจักรเรียกว่า “ผู้ยิ่งใหญ่” กลับเป็นคนที่พยายามหนีจากตำแหน่งที่ยิ่งใหญ่ที่สุด!

นักบุญเกรกอรีเกิดที่กรุงโรมราว ค.ศ. 540 ในครอบครัวชนชั้นสูง มีทั้งฐานะ การศึกษา และสายสัมพันธ์กับผู้นำพระศาสนจักร ท่านมีความสามารถด้านการบริหารอย่างโดดเด่น จนอายุเพียงประมาณ 30 ปีก็ได้เป็น **“Praefectus Urbis — Prefect of Rome”** หนึ่งในตำแหน่งพลเรือนสูงสุดของกรุงโรม พูดภาษาสมัยเราก็คือ หนุ่มอายุสามสิบกว่า มีตำแหน่งใหญ่ มีบ้าน มีทรัพย์สิน มีอนาคตทางการเมืองสดใส ถ้าเป็นคนสมัยนี้ เราอาจพูดว่า “ชีวิตกำลังขึ้น อย่าเพิ่งลง!” แต่เกรกอรีกลับทำตรงข้าม ท่านละทิ้งเส้นทางอำนาจ เปลี่ยนบ้านของครอบครัวบนเนิน “Caelian” ให้เป็นอารามคณะเบเนดิกติน และเลือกชีวิตนักพรตที่เรียบง่าย ท่านรักการภาวนา ความเงียบ และการศึกษา

พระคัมภีร์มากกว่าตำแหน่งใหญ่โต และนี่คือ การหักมุมครั้งแรกของชีวิตท่าน คนที่อยากอยู่เงียบ ๆ กับพระเจ้า กลับถูกพระเจ้าส่งเข้าไปกลางความวุ่นวายของโลก

1. กรุงโรมกำลังพัง แต่พระเจ้ากำลังสร้างผู้เลี้ยงแกะ

ช่วงเวลาของเกรกอรีไม่ใช่ยุคทองของกรุงโรม จักรวรรดิโรมันตะวันตกสิ้นสุดไปแล้ว อิตาลีเผชิญสงคราม การรุกรานของชาวลอมบาร์ด ความอดอยาก น้ำท่วม และโรคระบาด ในปี ค.ศ. 590 โรคระบาดคร่าชีวิตประชาชนจำนวนมาก และพระสันตะปาปาเปเลจีอุสที่ 2 ก็สิ้นพระชนม์จากโรคระบาดนั่นเอง พระสงฆ์ นักบวช ประชาชน และวุฒิสภาเห็นพ้องกันว่า “เกรกอรีควรเป็นพระสันตะปาปา” แต่เกรกอรีไม่อยากเป็น! แหล่งข้อมูลวาดกันบันทึกว่าท่านพยายามหลีกเลี่ยงตำแหน่งนี้อย่างจริงจัง ก่อนจะยอมรับในที่สุด เพราะมองว่าเป็นพระประสงค์ของพระเจ้า

นี่ทำให้บทอ่านแรกวันนี้มีชีวิตขึ้นมาทันที “ถ้าผู้ใดคิดว่าตนเป็นผู้มีปรีชา...จงยอมเป็นคนโง่ เพื่อจะได้เป็นผู้มีปรีชา...อย่าให้ผู้ใดโอ้อวดมนุษย์” (1 คร 3:18,21)

ชาวโลกบอกว่า “ถ้าเก่ง จงขึ้นไปให้สูง” แต่พระวรสารบอกว่า “ถ้าเก่ง จงลงมาให้ต่ำพอที่จะรับใช้”, ชาวโลกถามว่า “คุณมีคนอยู่ใต้บังคับบัญชากี่คน?” แต่พระเยซูเจ้าถามว่า “คุณยอมก้มลงรับใช้กี่คน?”

2. ชื่อที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของพระสันตะปาปา คือ “ผู้รับใช้”

สิ่งหนึ่งซึ่งดงามมากในชีวิตเกรกอรีคือ ท่านใช้ถ้อยคำเรียกตนเองว่า “**Servus servorum Dei**” — “ผู้รับใช้ของผู้รับใช้ทั้งหลายของพระเจ้า” ถ้อยคำนี้ต่อมากลายเป็นตำแหน่งสำคัญที่ใช้กับพระสันตะปาปา และสะท้อนความเข้าใจอำนาจแบบพระวรสารอย่างลึกซึ้ง พระศาสนจักรเรียกท่านว่า **Gregory “the Great”** — เกรกอรี “ผู้ยิ่งใหญ่” แต่ท่านเรียกตัวเองว่า “ผู้รับใช้ของผู้รับใช้”

นี่แหละคือ ข้อคิดจากพระวรสาร คนที่พยายามเรียกตัวเองว่า “ยิ่งใหญ่” มักจะเล็กลงเรื่อย ๆ คนที่ยอมเรียกตัวเองว่า “ผู้รับใช้” พระเจ้ากลับทำให้เขายิ่งใหญ่

นี่เป็นบทเรียนสำคัญมากสำหรับพระศาสนจักรวันนี้ อันตรายของพระศาสนจักรไม่ใช่เพียงการไม่มีอำนาจ บางครั้งอันตรายยิ่งกว่าคือ เรามีอำนาจ แล้วลืมนำอำนาจนั้นมีไว้ทำอะไร ทั้ง พระสันตะปาปา พระคาร์ดินัล พระสังฆราช พระสงฆ์ เจ้าอาวาส ผู้นำองค์กร สภาอภิบาล ครูคำสอน หรือแม้แต่พ่อแม่— หากตำแหน่งทำให้คนอื่นต้องรับใช้

เรา เราอาจเข้าใจตำแหน่งผิด แต่หากตำแหน่งทำให้เรา รับผิดชอบต่อความทุกข์ของ
คนอื่นมากขึ้น นั่นคืออำนาจแบบพระเยซูเจ้า

3. “เราทำงานมาทั้งคืนแล้ว ไม่ได้ปลาสักตัวเลย”

ส่วนพระวรสารวันนี้งดงามมาก เปโตรเหนื่อยแล้ว “โอ้ พระอาจารย์ พวกเราทำงานหนัก
ตลอดทั้งคืน จับอะไรไม่ได้เลย” คิดว่าหลายคนในพระศาสนจักรวันนี้เข้าใจประโยคนี้ดี
“เราทำมาตั้งนานแล้ว...” เราจัดสอนคำสอนแล้ว คนยังน้อย - เราจัดกิจกรรมแล้ว
เยาวชนยังหาย - เราประกาศข่าวดีแล้ว สังคมดูเหมือนไม่สนใจ - เราพยายามสร้าง
สันติภาพ แต่โลกยังมีสงคราม - เราพูดเรื่องความจริง แต่ข่าวปลอมวิ่งเร็วกว่า - เรา
สอนเรื่องความรัก แต่ social media เต็มไปด้วยความโกรธ - บางครั้งพระศาสนจักรก็
เหมือนเปโตรตอนเช้า **เหนื่อย - อวนเปล่า - และกำลังล้าอวนเตรียมกลับบ้าน** แต่
พระเยซูเจ้าตรัสว่า **“จงแล่นเรือออกไปในที่ลึก”** และคำตอบของเปโตรคือหัวใจทั้งหมด
ของวันนี้ **“ขอน้อมรับตามพระวาจาของพระองค์ ข้าพเจ้าจะหย่อนอวน”**

4. เกรโกรีทำสิ่งเดียวกับเปโตร

เกรโกรีอาจอยากอยู่ในอาราม แต่พระเจ้าตรัสว่า **“Duc in altum — ออกไปในที่ลึก”**
และ **“ที่ลึก”** ของเกรโกรีไม่ใช่ทะเลสาบกาลิลี แต่คือยุโรปที่กำลังเปลี่ยนแปลง ท่าน
ไม่ได้มองชนเผ่าต่างๆ ที่เข้ามาในดินแดนจักรวรรดิว่าเป็นเพียง “พวกป่าเถื่อนที่ต้อง
กำจัด” แต่พยายามสร้างความสัมพันธ์และสันติภาพกับพวกเขา พร้อมกับประกาศข่าวดี
แก่ชนชาติเหล่านั้น และหนึ่งในการตัดสินใจที่เปลี่ยนประวัติศาสตร์ยุโรปคือ ท่านส่ง
นักบุญออกัสตินแห่งแคนเทอร์เบอรี พร้อมคณะนักพรตไปประกาศข่าวดีในอังกฤษ
พระสันตะปาปาฟรังซิสเองเคยกล่าวถึงเรื่องนี้ว่า จากกรุงโรม เกรโกรีส่งออกัสตินและ
บรรดานักพรตไปยังชาว “Anglo-Saxon” และนั่นเปิดบทสำคัญของการประกาศข่าวดี
ในอังกฤษ เราลองคิดดู...ชายคนหนึ่งอยากอยู่เงียบ ๆ ในอารามคณะเบเนดิกติน แต่
เพราะการเชื่อฟังของเขา จึงส่งพระวรสารข้ามทะเลและเปลี่ยนประวัติศาสตร์ของชนชาติ
หนึ่งอวนของเกรโกรีไปไกลกว่าที่เกรโกรีเคยคิด

5. เกร็ดน่าฟัง: Gregorian chant จริง ๆ แล้วเกรโกรีแต่งหรือไม่?

หลายคนเห็นภาพนักบุญเกรโกรีกับ นกพิราบกระซิบอยู่ข้างหู และเชื่อว่าท่านแต่ง “Gregorian chant” ทั้งหมดด้วยตัวเอง แต่เรื่องจริงคือ ตามตำนานของพระศาสนจักร เชื่อมโยงชื่อเกรโกรีกับการรวบรวม จัดระบบ และปกป้องธรรมเนียมประเพณีเพลงศักดิ์สิทธิ์ของโรม แต่รูปแบบที่เราเรียกว่า “**Gregorian chant**” พัฒนาต่อมาอีกหลายศตวรรษ จนชื่อของท่านกลายเป็นชื่อของธรรมเนียมเพลงนี้

“ถ้าวันนี้นักบุญเกรโกรีกลับมา แล้วเราไปบอกว่า ‘เพลง Gregorian ทั้งหมดนี้ ท่านแต่งเองใช่ไหมครับ?’ ท่านอาจตอบว่า ‘เดี๋ยวก่อน...อย่าเอาลิขสิทธิ์ทั้งหมดมาให้ฉัน!’” แต่ความหมายลึกกว่านั้นคือ **คนยิ่งใหญ่ไม่จำเป็นต้องสร้างทุกอย่างด้วยตัวเอง** บางครั้งความยิ่งใหญ่คือ **รับสิ่งดีจากคนรุ่นก่อน จัดระเบียบ ดูแลให้ดี แล้วส่งต่อให้คนรุ่นหลัง** นี่เป็นข้อคิดงดงามมากสำหรับพระศาสนจักร เราไม่ได้รับความเชื่อมาเพื่อ “ครอบครอง” แต่ได้รับมาเพื่อ **ส่งต่อให้คนรุ่นต่อมา**

6. หนังสือที่บุคคลเป็นผู้นำ “ควรเตรียมใจเปิดกว้าง” ก่อนจะอ่าน!

เกรโกรีเขียนหนังสือสำคัญมากเล่มหนึ่งคือ “**Regula Pastoralis — Pastoral Rule**” หนังสือนี้มีอิทธิพลมากในยุคกลาง ถึงขนาดได้รับการแปลเป็นภาษากรีกและภาษาแองโกล-แซกซอนอย่างรวดเร็ว หลักคิดของเกรโกรีว่า “คนที่อยากเป็นผู้นำมากเกินไป ควรถามตัวเองให้ดี และคนที่ถูกเรียกให้เป็นผู้ นำ ต้องรู้สึกถึงความหนักของ ความรับผิดชอบ” เพราะสำหรับเกรโกรี การอภิบาลคือ “**ars atrium**” — “ศิลปะแห่งศิลปะทั้งปวง” เพราะอะไรหรือ? เพราะเราไม่ได้กำลังจัดการ “วัตถุสิ่งของ” เรา กำลังดูแล “หัวใจมนุษย์” และท่านสอนด้วยว่า ผู้เทศน์ต้องรู้จักคนที่ตนกำลังพูดด้วย และปรับวิธีพูดตามสภาพของผู้ฟังแต่ละคน หลักการนี้ทันสมัยมาก **พระวรสารไม่เปลี่ยน แต่ภาษาที่ใช้ประกาศพระวรสารต้องเข้าใจหัวใจคนในแต่ละยุค** – กับเด็กพูดแบบหนึ่ง – กับผู้สูงอายุแบบหนึ่ง – กับคนกำลังทุกข์แบบหนึ่ง – กับคนที่ไม่เชื่อพระเจ้าแบบหนึ่ง – **เราไม่ได้เปลี่ยน Truth/ความจริง แต่ต้องเรียนรู้ how to**

communicate the Truth with love / เราต้องรู้ว่าเราจะสื่อความจริงด้วยความรักอย่างไร.

อยากเล่าสู่กันฟัง

จากพระวรสารวันนี้ ซึ่งบางครั้งเรามองข้าม เมื่อเปโตรจับปลาได้มาก พระวรสารบอกว่า “อวนของเขาเริ่มขาด” เขาจึงส่งสัญญาณเรียก เรืออีกลำหนึ่งมาช่วย นี่ก็เป็นภาพของพระศาสนจักรที่สวยงาม พระเยซูเจ้าไม่ได้ตรัสว่า “เปโตร เธอเก่งมาก เกือบปลาไว้คนเดียว!” ตรงกันข้าม พระพรของพระเจ้ามากเกินไปจนเรือลำเดียวรับไม่ไหว จึงต้องเรียกอีกลำมาช่วย นี่คือพระศาสนจักรแบบ **Synodal Church**/ก้าวไปด้วยกัน ซึ่งไม่ใช่ “นี่วัดฉัน” – “นี่คือคณะของฉัน” – “นี่กลุ่มฉัน” – “นี่ผลงานฉัน” – “นี่ความคิดฉัน” – นักบุญเปาโลจึงเตือนในบทอ่านแรกว่า อย่าแบ่งว่า “ฉันเป็นฝ่ายเปาโล” – “ฉันเป็นฝ่ายอ پولโล” – “ฉันเป็นฝ่ายเคฟาส” เพราะท้ายที่สุด “ทุกสิ่งเป็นของท่าน ท่านเป็นของพระเยซูเจ้า และพระเยซูเจ้าทรงเป็นของพระเจ้า” บางทีปัญหาของพระศาสนจักรวันนี้ไม่ใช่ว่า “ไม่มีปลา” แต่อาจเป็นว่า “เรายังไม่ยอมเรียกเรืออีกลำมาช่วย”

บทสรุปภาพรวมของวันฉลองนักบุญเกรโกรี ผู้ยิ่งใหญ่

วันนี้ นักบุญเกรโกรีผู้ยิ่งใหญ่สอนเราสามเรื่อง **1. อย่าพยายามเป็นคนสำคัญ** – จงพยายามเป็นคนรับใช้ **2. อย่าท้อแท้ใจเพราะอันว้าง** – ถ้าพระเยซูเจ้าตรัส จงหย่อนอวนอีกครั้ง และ **3. อย่าจับปลาเพื่อตัวเอง** – เมื่ออวนเต็ม จงเรียกเรือลำอื่นมาช่วย ชาวโลกถามว่า “คุณยิ่งใหญ่แค่ไหน?” แต่พระเยซูเจ้าถามว่า “คุณรับใช้ใครบ้าง?” ชาวโลกถามว่า “คุณประสบความสำเร็จเท่าไร?” แต่พระเยซูเจ้าถามว่า “เมื่อเราบอกให้หย่อนอวนอีกครั้ง คุณยังเชื่อเราไหม?” และชาวโลกถามว่า “นี่เป็นของใคร?” นักบุญเปาโลตอบว่า “ทุกสิ่งเป็นของท่าน ท่านเป็นของพระเยซูเจ้า และพระเยซูเจ้าทรงเป็นของพระเจ้า” นี่อาจเป็นเหตุผลที่ชายคนหนึ่งซึ่งไม่อยากจะ “ผู้ยิ่งใหญ่” ในที่สุดพระศาสนจักรกลับเรียกเขามาจนถึงวันนี้ว่า **Gregorius Magnus** – **เกรโกรีผู้ยิ่งใหญ่** เพราะในพระศาสนจักร คนที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ไม่ใช่คนที่มีคนรับใช้

มากที่สุด แต่คือคนที่สามารถพูดได้อย่างจริงใจว่า “ข้าพเจ้าเป็นเพียง **Servus servorum Dei** — ผู้รับใช้ของผู้รับใช้ทั้งหลายของพระเจ้า”

นักบุญเกรกอรีผู้ยิ่งใหญ่ โปรดภาวนาเพื่อเรา และโดยเฉพาะเพื่อบรรดาผู้อภิบาล
ของพระศาสนจักร ให้เรากล้าออกไปในที่ลึก มีหัวใจของผู้รับใช้ และมีความสุข
ถ่อมตนพอที่จะเรียก “เรือลำอื่น” มาช่วย เมื่อพระเจ้าประทานปลาเต็มอวนแก่เรา
อาแมน

วิษณุ ธัญญอนันต์ เจ้าอาวาสวัดเชนต์จ่อหัน ลาดพร้าว กรุงเทพฯ